

עוֹרֵי שִׁיר דְּבָרֵי. כְּבוֹד יְיָ עֲלֶיךָ נִגְלָה:
 לֹא תִבּוֹשִׁי וְלֹא תִכְלָמִי. מִהֲתַשְׁתַּוְּחִי וּמִהֲתַהַמִּי.
 בְּךָ יַחֲסוּ עַנְיֵי עַמִּי. וְנִבְנְתָה עִיר עֲלִיתָלָה:
 לכה

והיו

1234567

דברי שלום

של אחרים שלושים עליו ועל עירנו שכל
 עיר ועיר על ת'ה כנוי. וכל אומה ואומה
 יושבת תחת גפנה ותאנחה ועיר האלקים
 מושפלת עד שאל תחזי' ואנחנו מפורים
 ונדחים בכל ארצות נכריות. (ב) אנו נכלמים
 בעלמינו ממעשינו המגונים שעשינו כנגד
 רנון מלכנו. על זה התורה מנחמת את
 ישראל. לא תבוישי' מלעג של אחרים. ולא
 תכלמי' מעלמות מעשיך. והנה הנכלם
 מעלמו נפשו עליו שחה עד מאד. על זה
 יאמר מה תשתווחי בכלימתך והבוש
 מלעג של אחרים ולבו עליו הומה שרולה
 להשיב על לעגם ואין לאל ידו ע"ז יאמר
 ומה תהמי בבשחק אין לך לחוש על דבריהם.
 התורה אל הקב"ה. בך יחשו עניי עמי
 אלו האנשים שהם עניים מדוכאים וישרים
 בליבותם אין להם בטחון אלא בך. ונבנתה
 עיר על תילה הם מלפנים ומקוים שחנה
 עיר הקודש כבראשונה ואמה חשוב אליה.

דרוש נפלא לפני והיו למשמה.

אמר רבה זימנא חדא הוי
 קא אזלינא במפינהא וקא
 חזינא ההוא כורא דקא יתבי לי'
 אבלי טוניא באיסי' ודחוהו מיה
 אנורי' וקא חריב מיני' שתין מחוזי
 וקא אבלי מיני' שתין מחוזא וקא
 מרחי מיני' שתין מחוזי כי הדרינא
 לבתר תריסר ירחא והוה קא חזינא
 דהו קא מנסרי ממללתא מנרמיהו
 וקא יהיבנא למבני' הנך בנינא.

איתא במדרש שהלים ארורים הרשעים שהם
 מתייעלים עלות על ישראל וכל אחד אומר
 עלתי טובה מחברי עשו אמר יקרבו ימי
 אבל לבי ואהרנה את אחי. בא פרעה ואמר

שוקה

מאופל לאור גדול. ואני רואה ומבין את
 דרכך המקולקלת והאות על זה שכל זמן
 שמתעורר פקידה עליך לטובה. מתהפכה
 לרעה ואז את לרעה ליעקב ועל מה חכו
 עוד תוסיפו סרה ולכן מה לעשה לך עמי
 אין אני יכול להושיע לך:

החזן ישראל מהפך פניו אל התורה
 אולי ממנה יבא לה עזר.

קובי אורי אתה תורה הקדושה קימי
 לפני כסא כבודו לבקש למעני
 שיאיר לי מחשבת האופל. עורי למענך.
 עורי למעני. שיר דברי כבוד ה' עליך
 נגלה. רנ"ל כמו בת ימיה של מלך ב"ד
 כשתלה שהמלך יתן לה איזה חפץ יקר
 בודאי אין היא לריכה ללעוק בקול מרה
 שימלא המלך רעונה רק בשיחה קלה ועריבה
 ימלא המלך שאלתה. כן אתה הורה הקדושה
 בהו של ממנה'נו אם רק תאמר איזה שיר
 לפניו. ובחוק השיר תהי' מעוטף איזה מילות
 יפות שאם בזמן הזה מאוד מושפלת ובקרבן
 זוית את נחונה ומשחוממה ורנוך שיגלה
 כבודו עליך ויראו כולם שאם אמת ואין
 חכמה כחכמתך ואין תבונה כתבונתך בודאי
 ימלא בבשחק וכמו שאנו אומרים בסליחות
 ליום גדלי' הורה הקדושה התחלתי בבקשה
 פני הנור נערון בקדושה. שפכי שיח ערב
 וגו' ובזכותך יאיר גם לנו:

תשובת תורה הקדושה לישראל.

לא תבושו הנה מלת. בוש' הונח על
 הלעג של הזולת מה שהשני לועג
 מחמו. מלת. כלומה' הונח על האיש הנכלם
 בעלמו בשביל דבר מגונה שיש בו. והנה
 אנחנו בני ישראל יש לנו שתי אלה (א) מלעג

שופט הי' עשו ה'א יקדים יעקב ויקח נשים וישאר זרע אחריו אני אלוה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו ואם אין גדיים אין תישים. בא המן ואמר שופט הי' פרעה שגזר רק על הזכרים ולא על הנקבות להשאיר זכר מישראל אני אלוה להשמיד וגו' מנער ועד זקן טף וגשים. בא גוג ומגוג ואמר שופט הי' המן וכי לא הי' יודע שיש להם פטרון בשמים אלא אני אעשה מלחמה עם אלהיהם שנאמר יתלכזו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו אמר הקב"ה לי אתה באה להלחם כמה גדודין כמה שרפין יש לי. וצריך להבין איזה חכמה רבה ועלה עמוקה יש בזה להרוג ולרדוף ולעקור את הגרדפים והחלושים שנית אטו בשופטני עסקין שילחם גוג ומגוג עם ה'. והנראה לפע"ד הנה ידוע כי עשו הי' שונא גדול ליעקב אחיו ומאם בחייו כאשר ראה את יעקב חי. וכמו שאמר המן מיוצאי חלציו. וכל זה איננו שוא לי כשאי רואה את מרדכי היהודי. וכן אבי אביו עשו רצה שלא יחיה יעקב אף רגע אחת בעולם וכל רגע שראה את יעקב חי קץ ומאם בחייו עלמו כאילו הוא הי' אלק שנים בעיניו קשים ומרים מר ממות והי' עשו מלא חמה על יעקב ורצה להרוג אותו תיכף ומיד לשבך חמתו ולערו אבל ראה שתי חסרונות בדבר א) שהי' ירא מפני ילחק אביו שהי' יודע שילחק אביו הפס שלו הוא חרב חדה הן לחיים והן למות ואם יגע רק בליפוקן של יעקב בודאי אביו יארור אותו עד עולם ב) הי' יודע שילחק אביו יכול בכחו לחיות מתיים ק"ו מקטן של האמוראים שבזמן הגמרא ואם הי' יהרג אותו אביו יחיה ולכן אמן את רח וקבש את כעשו ואמר יעבור עלי מה אשכול עיניים קשים מחיי יעקב אחי ואמתין עד שימות אבי ואז לא יהי' לי שום פחד ואעשה עם יעקב כרצוני ולזאת הוא עלה עמוקה וגלחון גדול לשבך את חמתו ולא להרוג את יעקב יותר מנלחן של כיבוש מלחמה גדולה שבעולם. בא פרעה לעצ מעלתו של עשו כי בנתיים ישא יעקב

נשים ויוליד בנים וישאר אחריו זרעו ומה הועיל החכם עשו בחקנתו אלא הבה נתחכמה להשליך את כל הבן הילוד היאורה ואת הבת תחיון ותהי' ג' פעולות בדבר א) שיכלה זרעו של יעקב ב) לבטל גזירת השמים מה שאמרו לו אלעגנונים שעתיד להולד בן בבני ישראל שיוציאם ממלרים. ג) האנשים הנמלחים עתה במלרים יהיו לו לעבדים כל ימי חייהם והנקיבות תהיו לו לשפחות עד עולם. בא המן ימח שמו ושחק מעלתו של פרעה להשאיר זכר מזרעו של יעקב אף מהנקיבות וגזר להרוג אף טף וגשים. ועוד נתחכם ושלח פתשגן הגזירה אל השרים גלוי ומפורסם לעשות ביום י"ג אדר הרב ומרוב ואכזרן מכל היהודים רק שיהי' הדבר הזה אללם בסוד ושלא יגלו לשום אדם למען שלא ימלאו ישראל איזה עלה עד היום ההוא וכשיבא היום המוגבל אז בפתע פתאום יפלו עליהם להכחיד את שם מתחת השמים. בא גוג ומגוג ושחק מהמן: ד"ע קורא יקר שעלתו של גוג ומגוג הוא מרמה רבה ועלה רעה על ישראל ושעל ידי עלתו הרעה אנו שוכבים בגלות המר הזה יותר מחיי מאות שנים וכשפך דמינו כמים וכבר הי' אפשר לרחיק בדם של ישראל את פני האדמה מקלה העולם ועד קלחו. והנה עלתו הוא בדרך זה הנה ידוע שהקב"ה נקרא בתואר רועה וישראל בתואר לחן מפני שהקב"ה הנהגתו עם ישראל כהרועה עם העדר לאנו והיינו הרועה ירביץ את הלהן בגלות דשא ועל מי מנוחות ינהלם והרועה בעלמו יושב בהסוכה אשר הכין לו להסתיר מחוס השמש ואף שידע הרועה שחיות רעות חורבים לערוף את הלהן אעפ"כ הוא לא יירא מהם מפני שהוא יודע ומכיר את העצב מלאנו כאשר רואים מרחוק שמשהית בא עליה' אז מיד כולם פתחים את פיהם וילעקו בקול רעש גדול ואז ירוץ הוא הרועה מסיכתו להגילם. ובסגנון זו הקב"ה הרועה עם עמו ישראל הלאן, הקב"ה ירביץ את ישראל בין הגוים בגלות דשא למלא מזון ושאר ואת עלמו כסה בשבעה רקיעים כי אין חוץ לארץ מקום

משמים מסאליע לסאליע עד סאליע
 ששם בני ישראל וברמיה קלה מה שהם
 רומזים אלי על העלעפאן אני יודע כל
 שורש דבר עוד קודם בוא הדבר ממך ולכן
 יש לי חמיד גדודים ושרפים מוכנים לשלוח
 עליך להחליש את כחך והארים הרע שלך.
 היוצא מדברינו שעלתו של גוג ומנוג היא
 באמת עלה עמוקה ומרמה ואין לנו מרגישים
 בלער של דם אחינו ואין לנו לועקים אל
 ה' ואין מתקנים מעשינו הרעים ולזאת
 ירדנו פלאות זה זמן ארוך ואין מזור ותרופה
 למכאובינו. ובדרך זה פירשנו מדרש איכה
 כשחרב בית המקדש בא הקב"ה ומלאו את
 אברהם עומד בביתו ומדרכי הצולם את
 יודע אחד שיבא לביתו פנים חדשות והאורח
 שיבא הוא איש שר וחשוב ואיבד נאמן
 לבעל הבית אז הוא מכין את ביתו שיהי
 מנוקה מכל רפש ויקשט את ביתו בכל מיני
 יופי והידור למען שיוכל לקבל את הפ"ח
 בכבוד גדול. אבל אם יזמין שיבא לביתו
 פתאים בלא ידיעה וביתו אינה מטקה או
 שיש לו איזה לער בביתו ח"ו אז יש לבעה"ב
 לער גדול ואומר להפ"ח או לי שאתה באת
 בזמן כזה ואין אני יכול לקבל אותך לפי
 כבודך. וכן כאן אמר הקב"ה לאברהם מה
 לידידי בביתי למה באת בזמן כזה וביתי
 נחרב ואין אני יכול לקבל אותך ולהשקע
 עמך לפי כבודך. ענה אברהם ואמר רבש"ע
 לא באתי לראות את היכלך רק לדון אהך
 על עסקי בני למה מסרת אותך כלאן לטבת
 ענה הקב"ה לאברהם בניך חטאו וגלו אמר
 אברהם מי מעיד עליהם שחטאו הלא אחת
 אביהם ואין קרוב יכול להעיד אמר הקב"ה
 התורה והא"ב יעידו התורה יעיד שהם לא
 קיימו מה שכתוב בה. הא' יעיד שהם
 כפרו בי שאני יחידו של עולם והם עבדו
 ע"ו ועבדו מאמר ראשון שבעשרת הדברות
 המתחלת בא', הב' יעיד שהם עבדו על
 שפיכת דמים וכללם אלהים נברא האדם והם
 מיעטו את הדמות, הג' יעיד להם שהם עבדו
 על גילוי עריות מיד באלו כולם וכלם להעיד
 מיד התחיל אברהם לדבר על לב התורה

מקום ראוי שישרה שם שכינתו ואף שידע
 שיש כמה וכמה אומות שיש להם טבע
 רעה כחיות רעות והמה אורבים חמיד
 לטרודף את לאנו ישראל לא יירא מהם מפני
 שהוא יודע את הטבע של לאן ישראל אם רק
 ירגישו איזה חיה רעה בא עליהם אז מיד
 הם עושים תשובה וילעקו אל ה' בלר להם
 ואז הקב"ה יולא מסוכתו שמי השמים להלילם.
 וכן היה בימי המן כאשר באו הכהבים
 להשמיד את כל היהודים ואז אף שמדרך
 בני יעקב בעונותינו הרבים להיות מפורד
 אחד מרעהו ואין שלום ואחדות ביניהם
 רק שנאת חנם ומריבות וקטנות שורר
 ביניהם ואוהבים לילך בדרכי הגוים לפי
 רוח הזמן להלביש כמותם ולדבר דוקא
 בלשונם ולהקרא בשמותם ופוסלים את
 מלבושיהם ואת לשונם ושמותם אבל כאשר
 ראו שהמות יעוף סביבותיהם והחרב מונחת
 על לואריהם אז פתחו עיניהם וראו שעם
 חושי לבב הם חשו מדרך הטוב ומיד עשו
 תשובה והחזיקו את השלשה עמודים שהעולם
 קיים עליהם את הדין והאמת והשלום וילעקו
 אל ה' בקילות נמרלות עד לב השמים עד
 אשר הגיע לעקתם עד כסא הכבוד וירץ
 הרועה מסוכתו וילילם. וזהו שיאמר גיג
 ומנוג שופה ה' המן וכי לא ה' יודע שיש
 להם פערון בשמים וכאשר יפתחו הלאן
 את פיהם ללעוק אל הרועה יבא ויבליע
 את עלתו ואותו ואת כל עמו אנשי עלתו
 אבל אני באמת חכם מובהק להרע אני
 לא אשמיר איחס בפעם אחת רק במעט
 מעט שנה אחת במחזה אחת ובעוד איזה
 שנים במחזה אחרת ועיר שם ועיר שם
 ובהמשך הזמן לא ישאר מהם אף זכר והם
 לא ילעקו כי כל מחזה יחשוב אשר עליהם
 לא יבא הגדה הזאת שבאה על המחזה
 העברה וכאשר הלאן לא ילעקו לא יהיה
 להרועה שום ידיעה מה שאני עורף את
 לאנו. ענה הקב"ה ואמר שופה לי אחת
 באת להלחם הבאמת אתה חושב שאני אין
 יודע בלעריס אם הם אינם לועקים האם
 אין אחת יודע שיש לי טעליעפאן משוך

הילד שיכב על מצע של נולים רכים ומתחת
 לראשו שני כרים וילוו הרופאים להפשיט את
 הכרים מתחת ראשו ומעט האם כן ואף שעל
 זמן קצר נחלש שינתו אבל אחר ההרגל שב
 שוב לשינתו החזק כמקדם. וילוו לה הרופאים
 להפשיט גם מתחתיו המצע שיכב על דפים
 יבשים אבל בהמשך הזמן הורגל לישן גם
 על דפים יבשים וילוו לה שוב הרופאים
 ליקח רצועה קאזאלקט וכל פעם שיחזק עליו
 שינתו להכות אותו מכות חזרות לעורר
 אותו משינתו כי אין עלה אחרת למחלתו
 העלימה ובשכרון לב עשה האם גם זאת
 אבל במשך הזמן הורגל הילד גם להכחות
 הגדולות ולא הי' אפשר לעורר אותו משנתו
 גם בהמכות הגדולות אז אמרו הרופאים
 שאין מזור ומרופה למחלתו והוא בכל רגע
 בסכנה גדולה שלא יישן עד מות. והנמשל
 עלינו נאמר אנחנו בני ישראל היא האשה
 המשכלת כי זה כמה פעמים נשכלנו והודפנו
 ממחלה למחלה מגלות לגלות עד גלות אדום
 הארוך הזה והמחלה הזאת יבא עלינו מפני
 השינה העזה שיפול עלינו תמיד בעבודת
 הצורא ומקילים אותנו תמיד בהפשטת הכרים
 והמלעות מתחתינו היינו ליקח תמיד מאתנו
 את הפרנסה למען להקילנו מהשינה החזקה.
 אבל כאשר ראו שהיא לא לעזר כי כבר
 הורגלנו בכל מיני פורעניות וסובלים כל
 הלילות שבעולם ואת דרכנו המקולקלת לילך
 בדרכי הגוים ולעשות כמעשיהם ולהיות
 אחס לעם אחד ולקיים כל הלוקחות והמאדעם
 החדשות בדיקדוק גדול לא הושלכנו ואף
 שעבור המאדע לריכים אנו לעביר את כל
 התורה ומליתיה אין אנו מקפידים בזה.
 ולזאת התחיל הקב"ה להקיץ אותנו על ידי
 סמים מרים לשלוח עלינו פאגראמטן חרב
 והרג ואבדון ושלל לבנו אולי ישובו וילעקו
 אל ה' ויתקנו מעשיהם אבל אס גם זאת
 לא יקיץ אותם ותולים הכל במקרה וכל
 מה מוסיפים להכות עוד מוסיפו סרה אז
 אנוסה מכאובם ואין עלה ומרופה למחלתם.
 וזאת כוונת הפסיק. קול ברמה נשמע רחל
 מבכה על בניה היא השינה משלחת
 פאגראמטן

תורה הקדושה מפני מה שכחז את החסד
 שעשו לך בני בצעה שהלך הקב"ה אתך
 שיקבלוך ולא רלה שום אומה ולשון לשמוע
 את שונך והי' הצולם נחרב ובניי נתחתנו
 אתך ונתקיים העולם וכן אתה אלף יקר
 למה לא תזכיר משמד הר סיני שהקב"ה
 פתח מאמר ראשון כך אנכי וגודעזע כל
 העולם ולא קיבלו אותך א רק בניי. ואתה
 ב התחלת התורה קיבלו רק בניי. ואתה
 ג מלות זלית מחלת כך גדילים חעשה
 לך ומי קיבל לילך כל לית על כנפי בגדיהם
 רק בניי ואף אס יקרה פעמים שלא יקיימו
 בני אותך כרת וכדין די הקבלה. האם לא
 ידעם מה שרמו בעל העורים ז'ר'א'ש'ית'
 בראשונה, ראה, אלהים, שיקבלו, ישראל,
 תורה, ולכן ברא את השמים וגו'. מיד
 עמדו כולם מן הצד ולא רצו להעיד גער
 בהם הקב"ה ואמר האם אחס רולים שאומר
 לכם באס לא יגיד. ענו כולם ואמרו נאלמנו
 לא נפתח את פינו אברהם אברהם סגר
 את פינו. מיד בא ילחק ויעקב ומשה רבינו
 ולעקו והקב"ה לא העה לקול לעקתם וגער
 בהם בעלילה באחס עלי שובו למנוחתכם
 ושבו כולם בלי שום היקון. עד שבאה רחל
 אחני והתחילה לעשות קולות ובכיות כמו
 שנאמר. קול ברמה נשמע רחל מבכה על
 בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו,
 ואת קול לעקתה קיבל הקב"ה וגמלה. מגעי
 קולך מבני יש שגר לפעולתך ושובו בניס
 לגבולם. ולריך להבין אף שרחל אמנו היתה
 נביעה גדולה לא הלכה בשערות גליות
 וקיימה נדה וחלה והדלקת נרות וכל התורה
 שהנשים חייבות אצפ"כ מה זכותה גדול
 מזכות האבות ומשה גם קשה הלשון מבכה
 ולא נאמר בוכה על בניה. והנראה שיש
 בהמאמר הזה כוונה פנימית ע"פ משל לאשה
 משכלת שמתו בניה כשהם קטנים והי' לעת
 זקנתה נולד לה עוד בן ומפני הפחד שלא
 ימות גם הוא כאחיו התחילה לדרוש ברופאים
 גדולים. ויבינו הרופאים בהילד כי מחלתו
 הוא מפני חגבורת השינה שיש לו והשינה
 העזה יבא לילדיה המות ויראו הרופאים אשר

גם הדינים של מעלה כמו שנמלא בסנהדרין בחלק, ולכן שאלו מרבי תנאים האם יוכל ללכת משפט כזה מבית דינו של מעלה למסור חלק אחד להריגה למען הנשארם שיראו ויקחו מוסר. ולזה פתח ואמר אנת שלמה אן חכמתך. ר"ל חכמתך רבה מאוד ומדברך נבין פסק הדבר, דוד אביך אמר לא המתים יהללו יה ולא הסכים לעשות כזאת כי הנשמות שגברו בלא זמנם בהפאגראמען יבאו לכני כסא כבודו וילעקו ויתרעמו למה נשפך דמם בלא רחמנות בידי האכזרים. אבל שלמה הסכים על זה ופסק ושבת אני את המתים שכבר מתו ר"ל בדעבד שכבר מתו גם המה יקבלו עליהם הדין ולא יתרעמו על משפטו יהבך ויבינו בעולם האמת כי הוא אל אמונה ואין עול. מן החיים אשר המה חיים עודנה למען שיהי חועלת להחיים שיראו ויקחו מוסר ויתרפאו ממחלתם לקו הצריאה וכל זאת גרם לנו עלתו של גוג ומגוג. ובזה נבא לביאור החדה אמר רבה זימנא חדא הוי קא אזלינא בספינתא הוא שרבה הלך להביע ולראות ברות קדשו מה שיהיה לימים רחוקים לישראל בגלות המר אשר המה כספינה שבורה המסורפת בים וקא חזינא ההוא כוורא הוא האומה הישראלית הנמשלים לדגים בידוע דקא יתבי לי' אכלי פויניא המה הנחשים הרעים האוכלים וגושכים ומיתים את עם בני ישראל בארם שנפיהם בארם. הוא בארם אשר שם נשחז חי האדם. ודחורו מיה אגודי המה המים הזידוגים עשו גודא וסיף וכליון לחייהם של רבים מבני ישראל הנדחים. וקא חריב מיני' שתין מחווי המה העירות אשר היה בהם החורבן. ואף שהיו יותר מששים אך החשבון לאו דוקא וקא אכלי מיני' שתין מחווי המה העירות הקרובים להעירות ששלטה בהם החרב נשבעו בדמעות מלער ויגון של אחיהם כאילו היו אוכלים לחם לשובע וכמו שנאמר היתה לי דמתי לחם. וקא מלחי מיני' שתין מחווי המה היתומים והאלמנות של האבות והבעלים שגברו

פאגראמען גדולים על בניה למען שיקילו משינתם לשוב אל ה' ולהוריד דמעות לבקש ולהתחנן שיחיו. אבל מאנה להנחם על בניה כי איננו כאשר השכינה רואה שגם זאנו לא יקולם משינתם ואינם דואגים גם על דמי אחיהם שנכרתו בלא עתה אז הם בסכנה רבה ואין רפואה להם וכל זאת הוא מעלה הנפסדת של גוג ומגוג והבן כי הוא יקר. ובדרך זה פירשנו גמרא פליאה בשבת פרק כמה מדליקין שאלו שאלית לעילא מרבי תנאים מהו לכבוי' בולינא דנורא מקמי באישא בשבתא פתח ואמר אנת שלמה אן חכמתך וכו' אלא שדברך סותרין את דברי דוד אביך דוד אביך אמר לא המתים יהללו יה' ואתה אמרת ושבת אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עודנה. והוא פליאה רבה למה עשה להשאלה הזאת פתיחה רבה ומוכן מאליו שבהשאלה הזאת מעיטף חזיון נפלא לימים רחוקים. ונבין על פי משל לאב שהיה לו עשרה בנים ויהי היום ויפלו כל בניו במחלה גדולה והדאקטורים נתנו להם סמים מרים אבל לא עלתה ארוכה להם ובאו לסכנה גדולה. ויאמרו לו הדאקטורים דע אב נחמד שאת כל בניך להליל ממות לחיים אי אפשר בשום אופן רק חלק מבניך אפשר להליל באופן שחלק אחד מהם לחתכם על חתיכות ומצרים נעשו רילעפטיין לבניך הנותרים והם יקבלו את הרילעפטיין וירפאו. וכן אנחנו הבנים לאבינו שבשמים פתאום באנו למחלה גדולה ויתן האב להבנים סמים חריפים ומרים אין לך יום שקללתו מרובה מחברתה אבל לא נתרפאו ועיר נתגברה המחלה עד שראה האב כי אין עלה אחרת רק למסור חלק אחד מהבנים לשחיטה לחתוך אותם לגזרים והנשארם יראו ויקחו מוסר ויתרפאו ממחלתם. ובזה נבא אל כוונת הגמרא הנה ידוע אשר נשמתו של אדם קרויה נר כמו שנאמר נר ה' נשמת אדם וזהו ששאלו לעילא מרבי תנאים ר"ל שאלה אשר מקומה היא בשמים ממעל לפני מלך המשפט וידוע שבית דין של מטה פוסקים

וְהָיוּ לְמִשְׁכָּה שְׁאֵסִיד. וְרָחֲקוּ כָּל מַבְלָעִיד. יְשִׁישׁ עֲלִיד.
אֱלֹהֵיד. בְּמִשְׁוֹשׁ חֲתָן עַל־כֶּלֶה:

ואוצר החכמה

ימין

דברי שלום

טוב רואי ויפה עינים וקוולותיו חלמלים אשר
לא נמלא כמוהו. וכאשר שמע זאת ריב"ח
רעדה אחזתו. והלך ועמד על פתח בית
האסורים ושאל את התינוק. מי נתן למשיסה?
וכו'. (תיבת משיסה הונח על המאבד אה
הדבר בלי שום הגאה לו רק כוונתו להזיק.
ותיבת בוזים הונח על הדבר שיש להם
הגאה להזיקן כמו שנאמר ושלל הערים בוזנו
(לוי). וענה לו התינוק הלא ה' זו חטאתי
לו רל"ל לא במקרה נעשה הדבר רק הכל
מיד ה' המשלם לאיש כמפעליו וכזו חטאתי
לו אלו האנשים שחטאו לה' בלי שום הגאה
להם רק כוונתם ה' למרוד במלכו של עולם
שלח עליהם הקב"ה רשעים שכונתם היתה
גם כן רק להזיק את ישראל. ואלו האנשים
שחטאו כנגד ה' למען הגאחם שלח עליהם
רשעים אשר כוונתם להגאחם. ולא אבז
בדרכיו הלך ולא שמעו בתורתו. בזה אמר
לו תשובה על אלו הילדים הקטנים שנשפך
דם על לא חמם ככפיהם כי איתא במדרש
בשעה שנתן הקב"ה את התורה אמר לישראל
מי יהי ערב בדבר עד שאמרו בנינו הקטנים
יהיו ערבים בדבר. וזה שרמז לו התינוק
ולא אבז האבות שלנו בדרכיו הלך ולא
שמעו בתורתו ואנו ערבים בדבר ולכן גם
אנחנו סבלנו והבן :

וזהו שמנחם התורה את ישראל

וְהָיוּ לְמִשְׁכָּה שְׁאֵסִיד כי כן ישולם להם
מדה כנגד מדה כמו שעשו לישראל
כן יעשה להם. ורחקו כל מבלעיד אלו
הרשעים אשר כוונתם היה רק להגאחם
ובלעו את טוב ישראל לתוך גרונם ובטנם.
ירחק ה' אותם ממך למען שלא יבאו לעשות
לך שום רעה. ישיש עליך אלהיך במשש
חתן על כלה. והוא כמו שפירש שמחז
חתן וכלה הוא רק כשהם בעלמם ואין זר
ביניהם

שנהרגו בלא חמלה, להם יהי השנים האלו
לזכרון כל ימי חייהם. כי הדריגה לבתר
תריסר ירחי והוא קא חזינא דהוא קא מנשרי
מטלחא מגרמייהו וקא יהבא למבני' הנך
בנינא הוא שראה ברוח קדשו אשר מאילו
ההריגות והלכות שהי' לישראל ילמח מזה
היטועה לישראל כי הן הן הוא החבלי משיח
י"ב חדשים לאו דוקא. וכוונתו לא זמן
ארוך. עוד נקדים מה דאיתא
בגמרא גיטין (דף נ"ח) מעשה ברבי יהושע
בן חנני' שהלך לכרך גדול שבדומי אמרו
לו תינוק אחד יש בבית האסורים וכו' הלך
ועמד על פתח בית האסורים. אמר מי
נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזים (ישעי'
מ"ב). ענה אותו תינוק ואמר הלא ה' זו
חטאתי לו ולא אבז בדרכיו הלך ולא שמעו
בתורתו וכו'. ושמעתי לפרש את הגמרא
ע"פ מאי דאיתא בגמרא בזה קמא (דף
נ"ב) ת"ר ג' אבות נאמרו בשור. קרן שן
רגל. קרן כוונתו להזיק. שן יש הגאה להזיקו
רגל הזיקו מזוי. וכן הרשעים העומדים על
ישראל יש מהם ג' כיתות כמו בשור המזיק.
וכשבר ר' יצ"ח לרומי באו אליו גדולי הדור
וספרו לו את האסון הנורא מה שקרה להם
והוא שנפלה מחנה רשעים עליהם. כח א'
שהרגו את ישראל בלי חמלה ואת כל רכושם
קרעו ושברו ושפרו באש וכוונתם הי' רק
להזיק את ישראל כמו קרן של שור המזיק.
כח ב' חמכו ובזזו את הונם ורכושם של
ישראל וגם את נפשם לקחו והרשעים אוכלים
ושותים וממלאים תאוותם בזהו של ישראל
כמו שן של שור המזיק. כח ג' הרגו אף
ילדים קטנים אשר עוד לא ידעו בין טוב
לרע והוא כמו רגל של שור המזיק כי
הזיקן מזוי והוא דבר מזוי וקל להרוג את
הילד. ובתוך הדברים ספרו לו שתינוק אחד
יש בבית האסורים והוא תינוק נפלא במראה

י מין ושמאל תפרוצי. ואתי תעריצי. עליד-איש
בן-פרצי. ונשמחה ונגילה:
לכה

בואי בשלום עטרת בעלה. גם ברנה (ביו"ט בשמחה)
ובצהלה. תוך אמוני עם-סגלה. בואי בלה בואי
בלה. יאמרו בלחש פעם ג' באי בלה שבת מלכתא:
לכה

מזמור

דברי שלום

בשלימות המעלה או הקב"ה מתאחד
עמכם התאחדות אחיתי כאשר עם
בעלה אחר הנשואין. וכשחין מוכשרים
במעשיהם או אינם ראויים להתאחדות
הקירוב כל כך רק כמו קירוב של החתן
והכלה קודם הנשואין שאין מתאחדים
אחדות אחיתי וזהו בואי בשלום כשאתה
בשלימות המעלה או עטרת בעלה אתה
ישראל נחשב עטרת יקר להקב"ה כאשר
חיל אל בעלה אחר הנשואין. גם בשמחה
הקב"ה ישמח אהך שמחה פנימית בלב.
ובצהלה גם מראה ומספר לאחרים שמחתו
אהך כי יתפאר בך. כמו שגאמר. ישראל
אשר בך חתפאר. אבל כשאתה אינו
מוכשר במעשיך מלך עלמך רק תוך
אחיני עם סגולה. העיקר של המאמינים
כי הוא רק כנגד כל העמים שהם מאמינים
כי יותר מכל העמים. אבל לא בשלימות.
אעפ"כ גם אז בואי בלה בקירוב אך לא
כעטרת בעלה רק בואי בלה כהתקרבות
הכלה עם החתן קודם הנשואין וממחגת
עד שבת מלכתא עד שיבא עת דודים
זמן הנשואין אשר הקב"ה בעלמו יודע
הזמן ולמען כבודו יתברך יתאחד אהך
ויהי רצון מלפניו שגדלה במהרה בימינו
אמן :

ביניהם. כן ישיש ה' אהך לצדד ולא יבא
עוד כך ערל וטמא לערב את במחזך כי
ירחק ה' מעליך :

עוד מדברי תשובת התורה לישראל.

הנה ידוע מאמר חז"ל (ב"ב דף כ"ה)
הרולה להחכים ידריס להעשיר
ילפין. ושלמות האדם הוא שלא ישתמש
בחכמתו ועשרו להנאת גופו רק שילמח מהם
תומלת לעבודת ה'. וזהו שיאמר. ימין ושמאל
הפרוץ ראה להחזיק בחכמה שהיא מן
ימין הוא דרוס. ובעושר שהיא מן שמאל
מלפון. ולא תחזוק בהן להנאת גופך רק
ואת ה' תעריץ. העיקר לחזק בהם לעבודת
ד'. ואם תעשה כן אז. על יד איש בן
פרץ יבא לך הישועה כי אין הדבר תלוי
אלא בך וכו' אחישנה. וגשמחה' אם
תשמע לעלתי לש"ב אל ד' אז גשמחה יחד
בשמחה רוחניית הוא בחכמה הני התורה
ישמח בך ישראל ואתה תשמח רק כי.
ונגילה יחד גם בגיל גשמיית הוא
בהעושר כי אורך ימים בימינו וכל שכן
עושר וכבוד :

עוד משובת התורה

הנה מבואר בראשונים שבזמן שישאל

היוצא משובת בית המקדש וירושלים עיר הקודש
שלנו ותורה הקדושה שאין הדבר תלוי אלא בנו
ישראל עם קדוש :

המזמור הזה מפרק ומשבר ומהרם ומתרץ כל הקו יויות
והשאלות שיש על הקב"ה משלוות הרשעים ומיסירי הצדיקים
ולעתיד יכירו כולם כי ישר הוא ולא עולתה בו :

(צב) (א) מזמור שיר ליום השבת. עליון אף כי צטאי נסלקה שמך בעולמות
הפסוק הזה קאי על שבת העליונים כדאיתא במדרש אף על פי כן
בראשית. דאיתא במדרש אמר ר' לוי טוב להודות לך כי אתה לא כמלך בוד
אתה מולא בכל יום ויום כתיב ויהי ערב שאינו שומע מרחוק אבל אתה ד' אע"פ
שעל השמים כבודך

אמזמור שיר ליום השבת:

ב טוב להודות לך וליזמר

לשמך עליון:

ג להגיד בבוקר חסדך

ואמונתך בלילות:

ד עלי עשור ועלי נבל

עלי הגיטון בכנור:

ה כי שמתני יי בפעלך

במעשי ידיך ארגן:

כה

השמע ממרוס את קולו:
(ג) להגיד בבקר
חסדך

כשיבא הבקר של
גאולה אז יהיה לנו
לספר ולסגיד רבות
נפלאות וחסד שיעשה
עמנו ולשון הגדה
הוא המשכת דברים
ואמונתך בלילות
מכתי שחטאתי ונהלכש
זוהמת הנחש בעולם
תהיה מקודם ליל
חושך ואיפל הוא הגלות
המר ואנו לריכס לקוות
ולתאמין שסיף כל סוף
יחיר לנו כחור בקר:

(ד) עלי עשור. התחלת התיקון יתחיל

על ידי דוד מלך ישראל בזה
סיזמר לד' עלי כנור של עשר נימין ועלי
נבל הוא כלי זמר של ששה נימין :

(ה) כי שמתני ד' בפעלך אתה ד'

בראת כל דבר על נד היותר
טוב כש"ג צבריאת כל יום ויום כי טוב
והייתי שמח לראות את כל פעולות ד' רק
אחר שחטאתי נתקללה הארץ בעשרה קללות
ועל ידי הכנור של עשרה נימין שיכיר דוד
לד' יתוקן העשרה קללות לעהיד ואז יהיה
השמחה מפעלי מעשה בראשית בשלימות
במעשה ידיך ארגן מעשי ידיו של הקב"ה
הוא האדם מבחר הברואים שנאמר בו
נעשה ונברא על נד היופי והשלימות.
וכשחטאתי ניקח ממני ו' דברים זיווי חיי
קומתי מאורות פירות הארץ פירות האילן
ועל

ובעבודה. ולכן אמר מזמיר שיר כפול
ששבת לריך האדם מנוחת הנוף וענדה
הנפש כפול ומכופל. עוד איתא בפרקי
ר"א כשחטא אדם מיד היה מת אס לא
הלל השבת שאמרה שבת להקב"ה בכל
ששת ימי המעשה לא נהרג שום דבר ובי
אתה מתחיל וניתן לו חיים. וגם ליל
מדינה של גהנים. ועל זה אמר בזמור
שיר ליום השבת שיר כפול (א) על החיים
שניתן לו אלק שנים (ב) שניל מדינה של
גהנים וכל זה על ידי השבת שהליל אותו :
(ב) טוב להודות לד'. יאמר מה
שהזמר ואשיר לד' על שנתן

לי חיים לא על מליאות חיי הגוף ותענוגי
הבשר הזמר לו רק על אשר טוב להודות
לד' כל זמן שהנשמה בקרבי ואס מיד הייתי
מת לא המתים יהללו. ולזמר לשמך

אוצר החכמה

1234567

ותחת עיל התורה לעשות רלוני ובעבור זה
אללם לכם באריכת ימים ועושר וכבוד
כולם בפה אחד בשמחה רבה הולילו קול
רעש נעשה וגשמע אתה הוא מלכנו אתה
הוא מושיענו אותך
מעשיך יי נעבוד. וכן ארץ ישראל
אם יאמרו לאומה
מאד היושבת בארץ מולדתה

כל איש תחת גפנו ותאננו. לכל אחד
שדות וכרמים ויאמר להם שמעו נא את
אשר אנני לכם עזבו את ארתיכם ואת
בתיכם שדותיכם וכרמיכם ולכו עמדי
ארבעים שנה דרך ימים ומדבריות שדות
וגהרות ולא תקחו שום לידה לדרך ולא
שים כלי זין למלחמה וסאשר נבא שמה
תהי' לנו מלחמה שבעה שנים עם אנשים
גבורים כאריות וגמרים עד אשר אנלח
ואגרש אותם ואחלק את ארלם לכם. הירלו
לשמוע כזאת רעדה תאחזם וכולם בקול
אחד יענו ויאמרו לא לנו לא לנו המהמ
הזה הלא טוב לנו לישב בארלנו שלים
ושקטים בארץ מולדתנו אשר אנו מורגלים
בה ויודעים את טבעה והיא לנו טוב מאוד
ולמה לנו לישא את ראשנו אל מקום אשר
לא ידענו מתמול שלשים. אלל ישראל אשר
ישבו בארץ נכרי' וגמנו על לזהרס עול קשה
ומרה עד מות וכל מלרי כושי חרף וגידף
את איש הישראלי שמעו נא אתם
וואנדראוויקעם מאין אתם כן עשה אביך
הראשון אברהם ויעקב לא ישבו על זקום
אחד תמיד גררו ממקום למקום וכן אתם
בניהם. ועתה כאשר באתם לארלנו מלאה
הארץ חן צעיניכם ליקח אתם לחמנו
ופרגסמינו ואי אפשר לפטור מכם למה
אתם יושבים בכאן זה כמה מאות שנים
לכו ממקום שבאתם. ואף שבאתם הארץ
סגור ומסוגר ואם היו מניחים לו בודאי
היה הולך אל ארץ אחרת כי בטח היה לו
שם יותר טוב אלל מה יעשה כי אומרים
לו הראה לנו תעודת ראייה מפרעה
שהוליא אותך לחירות הלא אתה עבדו
מקנת כספו וכאשר אין לו תעודה ישימו
על

ופל ידי הכלי זמר נבל שבו ו' נימין
שיסיר דוד יתוקן הששה דברי' שגלקה על
ידי. עלי הגיון בבגור הכנור בעלמו ינגן
בכל חלית לילה שהיה רוח לפיניה מנשבת
בו כדאיתא בגמרא
ברכות ויתוקן הכל: ו **מה גדלו**
מה גדלו מעשיך
אוצר החכמה ד' קודם

נבוא לבאר את עמקות הפסוקים האלו
נקדים מדרש רבה פ' וישב וישב יעקב
ביקש יעקב לישב בשלוה אמר הקב"ה לא
דיין ללדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב
אלא שמבקשין לישב בשלוה בעוה"ז מיד
קפלה עליו רוגזו של יוסף, ולריך להבין
למה באמת הוא כן יעקב הזקן אשר
עברו עליו כל ימיו בדאגות ובאנחות
מלרות לרורות מעשו ולכן ודינה ועתה אשר
בא מעט למנוחה לישב בשלוה לעבוד את
ד' הביא עליו הקב"ה לרות חדשות. חיו
יושר משפטו אשר נאמר עליו צדיק
וישר הוא. ונבאר על פי הגמרא ברכות
ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולן
לא באו אלא על ידי יסירין. ארץ ישראל.
ותורה. ועוה"ב. ולריך להבין למה דוקא על
ידי יסורין ולא על ידי גחם וטובות ושלוה.
אלל כאשר נעמוק בחקירה העמוקה הזאת
להבין ימות עולם שנות דור ודור יתורן
לנו על נכון והוא. כשהלך הקב"ה אלל
האומות שיקבלו עליהם את עול התורה
רמ"ח מלות עשה ושם"ה לא העשה וכאשר
הם לא ידעו משום עול וגלות ועוני וחיו
חיי חירות לנשות כל מה שלבם חפץ לא
רלו לקבל עליהם שום עול על לוארם
ואמרו לנו טוב פרייהייט ולא עול ושעבוד
אלל כאשר בא הקב"ה לישראל אשר הם
היו תחת שעבוד קשה ומרה כמות תחת
יד פרעה מלך קשה ומדינה קשה והכביד
עליהם עול יותר מעל שורים וסוסים
במסים ובארמונים בחומר ובלבנים ועבד
עמהם באכזריות רבה ואמר להם שמו
יתברך שמעו נא בני יעקב הוליא אתכם
ממר המות הזה ואקח אתכם תחת כנפי

על ידו שלשלאות של ברזל ושולחים אותו בחזרה והולך זמן ארוך על לחם לר ומים לתן. וכשבא משה ואמר להם שזעו נא בני יעקב המדובאים איניא אחכם מהארץ השממה והעממה הזאת אל ארץ אשר היא ירושה לכם מאבותיכם, בשמחה גדולה המחזו כף ויריעו בקול גדול טוב טוב אחריו נרולה מאה ועשרים שנה החיה אתה מישיענו אתה נואלנו אחריו נרולה אף דרך ימים ומדבריות אף בלי מזון ילידה אם אתה כאן הכל כאן. וכן עוה"ב למי שיש לו כל תאוה ותענוגי עוה"ז הכלי עונג ומעדני מלכים נשים ופלגשים ירקדו לפניו בחופים ובנחילות הילך מעורר פניו וישכח אתדיתו ויבצע בזלכו מה יעשה בכן שלא יחטא. ולכן לא הי' יכולין לבא לאלו הנ' מחנות בלא יסירין, האדם רואה רק הראשית אבל הקב"ה רואה ומגיד מראשית אחרית וכן איחא שיעקב תצע חולי יחזק יסורין אברהם זקנה:

ועתה קנה לך חכמה ובינה כאשר ¹²³⁴⁵⁶⁷ציקש יעקב ליטב בשלוה בארץ מולדתו ככל הגויים במנוחה ובשלוה מי היה מקבל את החזרה ואת עול מלותיה ופי היה יורש את ארץ הקדושה אשר היא מסינלח למורה ועבודה ואז היא נוהגת את פירותיה ומי היה זוכה לעוה"ב ולזה בא הקב"ה אשר הוא יודע את עלם הסוב ואמר יעקב פעית בחיוגך לא דין לגדיקים מה שמתקן להם לעוה"ב אלא שמתקשים ליטב בשלוה בעוה"ז ואז לא יבאו לעוה"ב ולפי דרך זה נסתלקו כמה קושיות שיש לנו על הקב"ה מיסורי הצדיקים ושלות הרשעים. וכזאת ראיתי בספר אחד מעשה נפלא. תלמיד של הרמב"ן ז"ל חלה ובא אליו הרמב"ן לבקרו וראה שהולך לבית עילמו ואמר לו שמע נא בני את אשר אנוך הגה למעלה יש היכל עליון ושמה כסאיה למשפט ושם גם השכינה בעדתם והא לך קמיע ממני ושם תתנה לשומר הפתח ויפתחו לך כל השערים עד אשר תגיע להיכל העליון הלו ושם תשאל

את פני הקב"ה כמה שאלות ענומות. שיש לי על כל הנהגותיו עם עמו בית ישראל ואת השאלות נתן לו בכחז ולאחר מותו יבא אליו להגיד לו מה השיבו לו שם. התלמיד נפטר לעולמו ויהי היום והרמב"ן היה יושב ולומד אלל החלון. והנה נפתח החלון ותלמידו עומד אללו ויאמר התלמיד דע לך מורי ורבי בכל מקום שראו את הפתקא משמך פתחו לפני כמה שערים וגתו לי מקום לעלות מעלה מעלה עד ההיכל הנ"ל וכאשר רייתי לשאיל את הקושיות שהבין לי רבי ומורי מיד ראיתי כי הין קישיא כלל וכלל. בעולם הזה שהוא עלמא דשיקרא יעלה על דעת האדם שיש לו כמה קושיות על הקב"ה אבל בעולם האמת שהיא עלמא דקשוע שם רואה שהכל בלדק ובמשפט. וכן במעשי מהרב הגדול החסיד דק"ק סילעוו ר' יעקב מנחם שליט"א שראה בספר אחד מעשה נפלא מרבינו הקדוש ר' אברהם יהושע העשיל דק"ק מעוזבוו בימיו היה דור הגון שקיימו כל שלשה עמודים תורה ותפילה וגמילות חסדים ואעפ"כ היה שנת יוקר גדול וחלאים רבים ועל היומר סובלים עם ישראל המדובאים והיה בעיניו של הרב הקדוש הנ"ל לפלא מה פשעם של ישראל שהקב"ה שולח עליהם יסורים כהנה ובתוך כך קרה שהלמיד אחד שלו גברא רבא חלה וירא הרב שהוא הולך לעולמו ויקח ממנו תקיעת כף ביבא מעולם האמת להגיד לו טעם הדבר מפני מה נגזר עליהם דין קשה וימתין הרב הקדוש עד שלשים ולא בא הלך הרב על קברו של התלמיד והזכר לו למה לא תקיים תקיעת כפך ובתוך כדי דיבור חטף להרב הקדוש תנומה וראה את התלמיד בחלומו ואמר לו דע שמדברים נסתרים שבעולם העליון אסור לגלות רק פסוק אחד חפרש לך. דוד אמר, דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך. ולריך להבין הלא אלקים הוא דין והאיך יאמר אחר כך חסדך והפירוש הוא כך, דמינו אלהים כשהאדם כאן בעולם הדמיון יראה לו שהוא דין, חסדך בקרב

קמץ היכלך חבל כבולו לעולם האמת לרשעים אגיד לך מפני שהקב"ה אין דוגמתו שם היכל האמת אז יבין שהכל חסד. לבורר בשני דברים. (א) בשר ודם שיש לו וזהו שאמר דוד ברוח קדשו מה גדלו מעשיך שונא דר בשכונתו רלונו לעקרו עד מהרה ד'. גדול הוא מדת חסד ור"ל הנה ראינו מפני שהוא ביראה שלא יעשה לו השונא רעה אם לא יעקרו. סהגלות מלרים

מאד עמקו מחשבתך:

איש בער לא ידע וקסיל

לא יבין את זאת:

ח בפרח רשעים כמו

עשב ויציצו כל פעלי

און להשמדם עדי עד:

ט ואתה מרום לעולם יי:

י כי הנה איביך יי כי

הנה איביך יאבדו

יתפרדו כל פעלי און:

יא ותרים בראים קרני

בלתי בשמן רענן:

זהו סוד שהיה לנו היה

סכל חסד שכל ידם

בינו לחורה וארץ

ישראל מאוד יעמקו

מחשבותיך פתה שאנו

בגלות הארץ והקשה

הזה לנו יודעים

ומאמינים שבדאי

מחשבותיך וכוונתך

מאוד עמקו לבא על

ידי הגלות הזה למחנה

שלישית הוא עוה"ב

זכמו שאמר הנביא

(ירמ' כט) כי אחי

ידפתי את המחשבות

אשר אני חושב עליכם

לתת לכם אחרים

ותקוה טובה איש בער

לא ידע אף מי

שהוא בגדר איש חכם

וזבון. חבל להבין

גידע מחשבות של הקב"ה האך ילמד

מהסורים והגלות הזה הטובות היוהר

בדולות שבעולם אין בכח איש אפילו הגדול

(ב) האדם רוצה

להנקם מאויביו עוד

בחיו למצן שיראה

בשינוי נקמתו זו

חבל חלל הקב"ה מה

יעשה לו השונא הרע.

וזהו שיאמר ואתה

מרום רחוק משונאיך.

ועל הדבר השני ליקח

ממנו נקמה בחיו

יאמר לעולם די ולכן

מאריך אפו וישחק לו

כי יודע שלא יבדח

מפניו ויבא יומו :

(י) כי הנה אויביך

ד' חפ"פ

שהם אויבי ד'ומכפשים

אותו במעשיהם הרעים

חפ"פ הוא בהוייתו

כי לא יעשו בו רשע

כלל. כי הנה אויביך

אלו הרשעים אשר הם אויביך ועושים

להכפיסך חלו יאבדו כמו דוד המלך.

יתפרדו כל פועלי און חלו שהם אינם

אויביך רק חוטאים לתאוותם לעמיד יתפרדו

מחטאתם ויתקנו מעשיהם :

(יא) ותרים בראם קרני. קרן הוא

רעו גכמד וממשלה

כפ"פ. קרנו תרגם בכבוד ולעמוד ידים

קרנם וממשלתם כל ישראל כראש. בלתי

בשמן רענן. והוא כי שלשה מחנות מוצות

נתן הקב"ה לישראל וכולם נקראים בשם

שמן (א) תורה גבי תורה כתיב ושמן אל

ראשך אל יחסר (ב) גבוהה כפ"פ בשמן

הטוב על הראש וגו' (ג) מלכות כמו

דכתיב מלאתי דוד עבדי בשמן קדשי

משחתיו. והמה כולם יחד כלולים כי מן

הסורה

התורה הנקראת שמן ילא וילמח כהונה זו כרחו חמן . בקמים עלי מרעים הוא
עבודה הנקרא שמן ומלכות הנקרא שמן בלעם ובלק תשמענה חזני מה יתנבאו
כי בתורה נאמר שום תשים עליך מלך עלי ושמעתי שאמרו :

וכמו בעץ נמלאים בו שורש מן השורש (יג) **צדיק** בתמר יפרח כמו התמר
ילמח העץ על העץ

ענפים ועל הענפים הפירות ואם שיזדמן שלפעמים יתקלקלו הפירות והענפים שעל העץ אעפ"כ אם רק השורש שבארץ צריא וטוב ולא נתקלקל עוד אפשר להקן את כל העץ והענפים שיחדשו ליתן פרים כצראשונה . וכן אלל האומה הישראלית התורה היא השורש ישראל העץ כהונה הם הענפים מלכות הוא הפירות ואף שנתקלקל העץ הוא ישראל ונעקר ונלקח מהם הענפים והפירות הוא כהונה ^{אוצר החכמה} ומלכות אכל כיון שהשורש

הוא צריא וטוב היא התורה שלא נלקח מהם בטח עוד יתחדשו הענפים והפירות כצראשונה וזה שיאמר בלתי בשמן רענן כיון שאני בלתי "הג' שמנים כי כהונה ומלכות הנקרא שמן ילא מן התורה שנקראת שמן נמלא כיון שהתורה לא נלקח ממני שהיא השורש בזה אני בטוח שאני רענן והעץ לא יעקר לעולם :

יב ותבט עיני בשורי (יב) **בתבט עיני בשורי** אלל מלמעלה למטה והנה התחלתי לעיין ולראות מלמעלה למטה מה שהתנבאו עלי מאברהם יצחק ויעקב ומשה עד למטה הוא בלעם הרשע וזה הוא בשורי (אין מיינע לוגערס) שהסתכל בי בעינו הרעה כש"כ וישא את פניו וירא שאף הוא מלאך רע יענה בעל

יג צדיק בתמר יפרח (יג) **צדיק בתמר יפרח** בארץ בלבנון ישנה :

יד שתולים בבית יי (יד) **שתולים בבית יי** בתורה אלהינו יפריחו :

טו עור ינובון בשיבה (טו) **עור ינובון בשיבה** דשנים ורעננים יהיו :

טז להגיד כי ישר יי (טז) **להגיד כי ישר יי** צורי ולא עולתה בו :

עולם הבא : **עולס הבא :** (טז) **עור ינובון בשיבה** לעתיד ילמחו ויפרחו עוד בתוספות מרובה בהשגת חכמה וקדושה . דשנים רעננים יהיו . לא כהרשעים שבהתחלתם ילמחו ויפרחו כעשב אכל אחריתם כמוץ לפני רוח , אכל הדריקים התחלתם קשה אכל סופם ואחריתם טוב דשנים ורעננים יהיו לעד :

יז להגיד כי ישר ד וצי (יז) **להגיד כי ישר ד וצי** לעתיד כולם יכירו כי לדיק וישר הוא ואין בו שום עול לא מהללחת הרשעים ולא מיסורי הדריקים ויגידו זה לזה אשר הכל היה במושפט ובלדק במהרה בימינו יבנה בית מקדשנו :

המזמור

המזמור הזה מדבר משתי הנהגות של הקב"ה הנהגה שבעיית

והנהגה נסיות ומשתי מדות של הקב"ה דין ורחמים :

(צג) (א) ד' מלך . הנה ידוע ^{לשון חכמים} אשר אך כאשר קיבל הקב"ה את בקשת התורה

שם הוי"ה הוא שם שיתף את מדת הרחמים . והוא שיאמר

עלמותו ויתר השמות על שם פעולותיו ד' מלך בזמן בריאת שמים וארץ ואז מלך

גם שמוותו על שם מדותיו ושם הוי"ה שמו נקרא גאות לבש נתלבש במדת הדין

הוא רחמים וכמו

שעלמותו הוא נלחי

כן מדת רחמיו נלחי

בלחי גבול . גם

ידוע שמחילה עלה

במחשבה לברא את

העולם במדת הדין

ולפיכך כתיב בהתחלת

הבריאה אלהים

שהוא שם של מדת

הדין ולכבוד כתיב

ד' אלהים . שיהיה גם את הוי" שהוא שם

של מדת הרחמים והחסד . ולפיכך אלל שם

אלהים נאמר שמים מחילה מפני שהם

יכולים לעמוד במדת הדין כי אין בהם

חטא . ולכסף כתיב ביום עשות ד' אלהים

ארץ , ארץ מחילה מפני שעיקר לירוף מדת

הוי"ה הוא להאריך כי בלא רחמים אין היא

מתקיימת . וכן פי' האלשיך הק' , זכור רחמך

ד' וחסדך כי מעולם המה רל"ל מזה העולם

המה ולא מעולמות העליונים כי אינם

לריכים חסד ורחמים ולכן אל תמנעם

מלהשפיע כאן רחמך כי אין לך מקום

אחר בעד . והוא , אחת דבר אלהים רל"ל

ממחילה דיברה התורה רק שם אחת הוא

שם אלהים אבל אחר כך שמים זו שמעתי

הוא ד' אלהים :

ואירתא בזהר הקדוש דעאלת אורייתא

קמי קודשא בריך הוא ואמרה

אי את צעי דין לית עלמא וגמלה לה

הקב"ה לשחק מדת הרחמים והנימוס של

בופט בוד' בזמן שלא ישפוט הוא הולך

בבגדים פשוטים רק בזמן שיש לבפוט

את העם יתלבש בבגדי משפט (וואיינענע

קליידער) וכן הקב"ה כשברא את עולמו

נתלבש במדת הדין לעניש את עובדי רלונ

צג א יי מלך גאות לבש

לבש יי עז התאזר

אף תבון תבר בל תמוט :

ב נכון בסאך מאז מעוררם

אתה :

נשאו

מפני כי עוז התאזר היא התורה שנקראת

עוז התאזרה בטענותיה לפני הקב"ה

וגמלה לה הקב"ה . אף תבון תבל בל

תמוט שיתף מידת הרחמים למען שלא

תמוט העולם :

(ב) נכון בסאך מאז . הנה ידוע אשר

הדרכים להשיג מליאותו ית"ש

המה שנים א' דרך הסכלות תכלות

הטבע על סידור נפלא השמים ולבאים

השמש וסירח הכוכבים והמזלות הולכים

וסובבים תמיד בלי שום שנוי לא יאחרו

ולא יקדמו הליכתם אף חלק אחד מאלף

שברגע עושים פעולתם תמיד בזמנם קיץ

וחורף יום ולילה ערב ובקר לא ישבטו וגם

מעשי נפלאותיו בעולם השפל הזה שטח

הארץ הרים וגבעות דומם ולומח חיומרבר

וסביב העולם הולך ים נורא ובעלי חיים

אשר בו שאין להם חיות אלא במים וכולם

עושים פעולתם בסכלות נפלא ומי עשה

כל זאת אם לא אומן נפלא יחיד ומיוחד

אשר לא נמלא כמוהו ב' דרך הנהגה נסיות

בסידור הטבע על נד הפלא אשר זה

התחיל הבורא יחיד להנהיג עם אבינו

הראשון אברהם כאשר השליכו אותו אל

כבשן האש והאש לא עשה לו שום חבלה

ועלב

ועל זה והיה הולך בהכבד כבן שבו עליו לפרסם ולהגיד הדר פצולותיו ומעשה ידיו וענפים הנעשים ללל מחוס השמש. וכאשר הלך ללחוס עם הארבעה מלכים ערילי זה הוא תמיד כי יום ליום יביע אומר הארץ ולהם חיל רב עד אין מספר עם שמהמירים בזה יום אחר יום זו היא סיבה כל כלי מלחמה והוא במעט אנשיו דרך אוחס דרך רב כל פסיעה שעשה היה מחזיק ג' מילין אורך וכאשר השיג אוחס התחיל הארץ מתחזיו להשליך על הד' מלכים חלים ובלים שראות גדולים בקול רעש גדול והקולות האלו המיתו את כל חילם עד אשר נשארו כולם כפגרים מתים על שדה המערכה של המלחמה וכן הגסים שעשה לישראל במלרים והנפלות אלל הים והליכתם במדבר ובזמן שעשו סוף מסיחון ועוג ולקחו את ארנס ואשר עברו את הירדן ובזמן שבאו לארץ ותקעו בשופר וגפלה חמת יריחו ועמד יהושע את השמש ועוד כהנה וכהנה רבות נפלות עד אין מספר ואף כי השני דרכים האלו שניהם כאחד להשיג סיבה ראשונה ית"ש מכל מקום אחרי ההתבוננת נתעלתה ההשגה אשר מלך סידור הטבע על השגה אשר מלך סידור הטבע בג' דרכים. (א) כי לא כל אדם יכול להשיג בעלם אמיתה הענינים מלך השתלשלות הגזראים זהבדת טוב סדרן להליר את המסדר אלל על לך המחקר מהמאחר אל הקודם ובטענות שכליות כמו שהיה אבינו הזקן אברהם ע"ה שהכיר את בוראו באופן זה אלל מי יעלה אל הר מרום השגה כזו. אבן ההשגה על ידי הפלאים היא השגה מוחשת לא תלמדך לשום חקירה כי הוא רואה זאת בעיניו או מאמין מאשר הוא רואה מה שישפירו לו מכבדי הקודש באמונה שלמה. (ב) פעולות הטבע מרוב ההרגל בלי שום הפסק בינמים נעלם אללנו ההרגשה וכמו שאמר המפורר השמים מספרים בבור אל רלל אף שסידור השמים ירמו קולם בשיר נעים

נִשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ נִשְׂאוּ
נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ
נְהָרוֹת דְּבָרֵם:

מקולות

אמתית את יכולת העושה אוחס והיא ידיעה נרשמת ועלומה לא במהרה ינתק. (ג) מלך סידור הטבעי מלאו המינים מקום להכחיש את ההשגחה הפרטית ושכר ועינש כי אומרים שהוא יתברך בראו אלל כלו נמוסר אל מערכת השמים ולא ישחנה ולא יתחלק לעולם אפילו ברטנו חלילה. אמנם מלך הפלאים והריסו הטבע כמו שהיה בנסי מלרים וכהנה הנה בזה נחפרסמה יכלתו והשגחתו ושכר ועינש בלי שום ערעור והכחשה כלל. וזה שיאמר נכון בסאך מאז היינו מנסי יליאת מלרים שישראל אמרו אז ישיר הוכן כסאך שאתה הוא הבורא ולך המלוכה והשולטנות ככל אשר יחפון יעשה מעולם אתה רלל אף שגם מסידור טבע העולם מוכח שאתה אלהינו לבדו ימליך נורא אלל מלך הפלאים עוד הוכחה יותר חזקה ואמתית:

(ג) נִשְׂאוּ נְהָרוֹת. נהרות הם האומות דאו"ה נמשלו לנהרות כש"כ

היו המין עמים רבים כהמון ימים ישאון (ישעי' י"ח) ורלל זה אשר ענו מלרים את ישראל היה הכל ד' מהשגחתו יתברך ובמידת הרחמים כי מלרים היה כור הצרול למען יוכלו לבא להג' מתנות תורה א"י ופיה"ב נשאו נהרות קולם הוא מחריבי בית ראשון ושני. ולא די את כל הרעות שעשו שהחריבו אלל שעוד פפרו פיהם כלפי מעלה שנאמר, שאנו לורדך בקרב מועדך" (ס' ע"ד) ודרשו חז"ל (גיטין

נ"ו) שקלי על סימון הרשע שחירף וגידף (ה) ערתיך ולק. פדסך נאמנו מאד כלפי מעלה וכן בגלות ארוס ישאו נהרות

דכים להדכיא את ישראל : על בית שלישי המה נאמנים שרירים (ד) מקולות בים רבים וגו'. רל"ל וקיימים. נאווה קדש הבית השלישי יסה מלד מהודר בקדושה חדשה.

הפלאים שראינו שנתן ד מקולות מים רבים ד מפני שיכנה הקדוש ברוך הוא את אדירים משפרי ים חותו הקדוש ברוך לי"ב שברים וכן שבר למחריבי בית ראשון ושני מזה ראו חולם אדיר במרום ד' שהקב"ה יושב במרום ומנהיג את העולם כרוננו פעם על כל הטבע ופעם

על כל הפלא בשידוד הטבע והכל מידו, על בעלמו מה הוא קיים נלחי חף ביתו ידו באנו לגלות מלכים ועל ידו ילאנו משם ועל יהיה קיים נלחי וזוכה שיכנה במהרה ידו נחבז בית ראשון ועל ידו נכנה בית שני :

שבת פאר ברכו ואגם מען דאס : שבת פאר ברכו ואגם מען דאס : שבת פאר ברכו ואגם מען דאס : שבת פאר ברכו ואגם מען דאס :

בגנוא דאנון מתחדדין לעלא באחד אופ הכי אייהי אתחדת לתתא ברוא דאחד לכהני עמיהון לעלא חד לקבל חד קודשא בריה הוא אחר. לעלא לא יהיב על בורסא דיקריה עד דאיהי אתעבירת ברנא דאחר בגנוא דיליה לכהני אחר באחד וקא אוקיינא רנא רני אחר ושמו אחר :

רנא דשבת אייהי שבת דאתחדת ברנא דאחד לסטרי עלה רנא דאחד. צלותא דמעלי שבתא דקא אתחדת בורסא יקרא קדישא ברנא דאחד ואתקנה לסטרי עלה מלכא קדישא עלאה. בר עיל שבתא אייהי אתחדת ואפרשת בסטרא אחרא. וכל דינין מהעברין מיה ואיהי אשתארת ביחדא דגהירו קדישא ואתעשרת בבסה עשרין לגבי מלכא קדישא. וכל שולטני רוגזין וסארי דדינא בלהו ערקין ואתעברו בנה ולית שולטנא אחרא וכלהו ערמין (בר מיה) ואנפאה גהירין בגהירו עקאה ואתעשרת לכהא בעשא קדישא וכלהון כהעברין בגשקתין חרתין ברין שירותא דצלותא לברבא דה בקרוה בגהירו דאנפין :

ווען מען באווייט ביחידות ואגם מען דאס איד : ווען מען באווייט ביחידות ואגם מען דאס איד : ווען מען באווייט ביחידות ואגם מען דאס איד : ווען מען באווייט ביחידות ואגם מען דאס איד :

חיון ברכו את יי המברך : קי"ה ברוך יי המברך לעולם ועד :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בדרבו מעריב ערבים בחכמה פותח שערים ובתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים ומסדר את הצרכים במשמרותיהם בקריע פיצונו. בורא יום נקילה גולל אור מפני חשך וחשך מפני

מפני אור. ומעביר יום ומביא לילה. ומבדיל בין יום ובין לילה. יי צבאות שמו:
אל חי וקים תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד: ברוך אתה. יי המעריב ערבים:
אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת. תורה ומצות חקים ומשפטים אותנו
למדת. על כן יי אלהינו בשכבנו ובקומנו נשיח בחקיה ונשח בדברי
תלמוד תורתך ובמצותיך לעולם ועד. כי הם חיינו וארך ימינו ובהם נהנה
יומם ולילה: ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים: ברוך אתה. יי אוהב
עמו ישראל:

אל סלח נאמן:

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה
אשר אנכי מצוך היום על לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך
בביתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידיך והיו
למוטפות בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את
יי אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם בעתו
יורה ומלקוש ואספת דגנה ותירוש ויצהרך: ונתתי עשב בשדה לבהמתך
וארלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועברתם אלהים אחרים
והשחתו אתם להם: וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה
לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ המזכה אשר יי נותן לכם:
ושמרתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אהם לאות על ידכם
והיו למוטפות בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר גשבע יי לאבותיכם לתת להם
כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם
ציצת על בגדי בגדיהם לדורותם ונתנו על ציצת הכנה פתיל תכלית:
והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא
תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם: למען תזכרו
ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם: אני יי אלהיכם אשר הוצאתי
אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יי אלהיכם:

אמת ואמונה כל זאת וקים עלינו כי היא יי אלהינו ואין זולתו ואנחנו ישראל
עמו הפודנו מיד מלכים מלכנו הנאלנו מכף כל העריצים האל הגפרע
לנו מצרינו. והמשלים גמול לכל איבי נפשנו. העשה גדולות עד אין חקר נסים
ונפלאות עד אין מספר. השם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלנו. המדריכנו
על גמול אויבנו ונרם קרנו על כל שנאינו. העשה לנו נסים ונקמח
בפנינו אותות ומופתים באדמת בני חם. המכה בעברתו כל בכורי
מצרים ויצא את עמו ישראל מצרים לעולם: ומעביר בגיו בין גזרי ים

סוף את רודפיהם ואת שונאיהם בזהומות טבע וראו בניו גבורתו שבחו והודו לשמו: ומלכותו ברצון קבלו עליהם משה ובני ישראל לך עני שירה בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי כמוכה באלים יי מי כמוכה נאדר בקודש נורא תהלות עשה פלא: מלכותך ראו בניה בוקע ים לפני משה זה אלוי ענו ואמרו:

יי ימלוך לעולם ועד:

ונאמר כי פדה יי את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו: ברוך אתה יי גאל ישראל: השביבנו יי אלהינו לשלום. והעמידנו לחיים (טובים ולשלום). ופרוש עלינו סבת שלומך. ותקננו בעצה טובה מלפניך והושיענו (מהרה) למען שמך. והננו בעדנו. והסר מעלינו אויב. דבר וחרב ורעב ויגון. והסר שמן מלפנינו ומאחרנו. ובצל כנפיה תסתירנו. כי אל שומרנו ומצילנו אתה. כי אל מלך חנון ורחום אתה. ושומר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם:

ופרוש עלינו סבת שלומך (סבת רחמים וחיים ושלום): ברוך אתה יי הפורש סבת שלום ועלינו. ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים:

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם. ביני ובין בני ישראל אות לעולם. כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש: ח"ק

דברי שלום

ושמרו הנה המפרשים הראשונים את השבת יהיה זאת לאות וסימן להם אמרו שיש שבת נגלה ושבת סתם מאמינים כי ומעידים כי ששת ימים לפונה והעם שאלו שבתים שבת הוא על שני דרכים על דרך הנגלה ועל דרך הסתר. דרך הנגלה הוא להעיד על מלאותו ואחדותו יתברך שמו אשר בשש ימים ברא את העולם יש מאין וזוהי השביעי שבת וינפש וזהו שיאמר ושמרו בני ישראל את השבת אזכרה לישראל שיסמרו את יום השבת לעשות את השבת קדוש ומנוח. לדורותם לעדי עד וכל מקום צין בהיותם בארץ שלהם וצין בהיותם בגלות בארץ זרים ברית עולם יהיה להם השבת לעדי עד כל חמוס שמירתו. ביני ובין בני ישראל אית היא לעולם רליל אם ישמרו בני ישראל

את השבת יהיה זאת לאות וסימן להם שהם מאמינים כי ומעידים כי ששת ימים וגו' זהו סכלית כוונת השביעה על דרך שבת הנגלה:

ועל דרך הנסתר בא השבת הזה לרמוז לישראל על עולם הרוחני על השארת הנפש בעולם שכלו שבת שבו המנוחה והנחלה האמתית (תיבת ושמרו הוא על דרך ואצו שמר את הדבר פ' ממתין ומלפס מתי יבא) וזהו ושמרו בני ישראל את השבת. כל בני ישראל בכל ימי חיהם מזהרים באזהרה רבה שתמיד יהיה להם בזכרון שהם ממתינים על יום השבת הבא הוא עולם הבא ולכן יסמלו ויחמלו בכל כחם לעשות את השבת היינו להבין מלח ומעשים טובים ליקח אותם

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ :
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
 וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים
 מִזֵּבִים קוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן
 שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה :

בַּעֲשִׂיתָ וּבְקִנְיָנוּ מֶלֶךְ חַפְץ בְּחַיִּים וּבְתַכְנֵנוּ בְּסִפְּרֵי הַחַיִּים לְמַעַנָּה אֱלֹהִים חַיִּים :
 מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶגֶן אַבְרָהָם :
 אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מַחֲיָה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ :
 בְּקִי מוֹרִיד הַטֶּל : בַּחוּר מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם :
 מְבַלְבֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מַחֲיָה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ גּוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
 וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְיֵם אֲמִינָתוֹ לִישְׁנֵי עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת
 וּמִי דוֹמָה לָךְ מֶלֶךְ מַמְיָה וּמַחֲיָה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה :
 בַּשָּׁמַיִם מִי כְמוֹךָ אֵל הַרְחֵק וּזְכֹר יַעֲזִיב לַחַיִּים בְּרַחֲמִים :
 וְנֶאֱמָר אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַחֲיָה הַמֵּתִים :
 אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ וּקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלֶךָ פָּלָה : בְּרוּךְ אַתָּה
 יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ : (בַּעֲשִׂיתָ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ :

דברי שלום

אִתָּם לִידָה לְעוֹלָם הַבָּא כִּי מִי שֶׁטָּרַח
 בַּעֲשֵׂי יֹאכֵל בְּשֶׁבֶת. וְכַמֵּאֲמַר הַתַּנָּח. יִפֶּה
 שָׂעָה אַחַת בַּחֲסוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם
 הַזֶּה מִכָּל חַיֵּי עוֹלָם הַבָּא וּבִמְשָׁל לְאִישׁ
 שֶׁמֶלֶךְ חֵן בַּעֲשֵׂי הַמֶּלֶךְ וַיֵּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ
 מִלֵּאחַ חֵן בַּעֲשֵׂי אֶפְסָח לְךָ אֵת אֲוֵרֵי הַמֶּלֶךְ
 פְּנִינִים יְקָרִים עַל שָׂעָה אַחַת קָח לְךָ אֲבִי
 חֶפֶץ כֶּפִי שֶׁתּוֹכֵל לִשְׁאֹף וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כֵּן בָּא
 אֵל אֲוֵר הַמֶּלֶךְ בְּזִמְן הַקְּלוֹב לוֹ וְהִנֵּה כָּל
 הַחֲלָצוֹת פְּרוּחִים לִפְנֵי מַלְאֲכֵי בָּפוֹ
 וּבְפִינִים יְקָרִים וַיְהִי כֹאשֶׁר עָבַר דֶּרֶךְ
 בֵּית הַחִילּוֹן אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵּית הָאֲוֵר וְשָׁם
 בְּבֵית הַחִילּוֹן יֵשְׁבוּ מַגְנִינִים נִפְלְאִים וְשָׁרוּ
 שִׁירִים גְּעִימִים בְּכָל זְמַרִּים יְקָרִים מִמֶּשֶׁךְ
 אֵת אֲוֶן הַשּׁוֹמְעִים וַיְהִי כְּשֶׁמוֹעַ הָאִישׁ אֵת
 הַשִּׁירִים הָאֵל וַיֵּאמֶר נִפְשׁוֹ לְשִׁמּוֹעַ אֵת
 הַשִּׁירִים הַנִּפְלְאִים וּמִפְּנֵי מַהִיקַת הַשִּׁירִים
 שָׁחַ אֵת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבָּא לִכְאֵן לִיקַח
 פְּנִינִים יְקָרִים. וַיְהִי כֹאשֶׁר עָבַר וַחֲלָף
 הַשָּׂעָה וַיַּעֲמֵד מִלִּגְנוֹן וְאֵת הַבֵּית עַל
 הַיָּצֵר וַיֵּרָא כִּי הַשָּׂעָה חֲלָפָה וַיֵּרָא אֵל
 הַיָּצֵר וַיֵּאמֶר הִנֵּה הוּא סָגוּר וּמִסּוּגָר וַיִּלְעַק
 בִּי יְיָ וּמִרָא אֵת וְאֵת לִי מִה עָשִׂיתָ
 רַחֲמֵנוּ עָלֵינוּ וּפְתָחוּ לִי הָאֲוֵר עַל חֵזֶק רַגְעִים
 וְאֵת מַעֲשֵׂי וְלֹא שָׁמְעוּ אֵל לְעִקְוָהוּ וּבָקוּ
 זְמַן בָּעַל קִרְבָּנוּ וַיַּגִּישׁוּ אֶתוֹ מִשֶּׁם.
 וְהַגִּישׁ הוּא הָאֵל הָאֵדָם זִמְן נִתֵּן לוֹ יְמֵי חַיָּו
 הַקְּלוֹבִים לִיקַח מֵאֲוֵר הַמֶּלֶךְ הִיא הַסּוּרָה
 הַקְדוּשָׁה מְלֹחַ וּמַעֲשִׂים טוֹבִים יְקָרִים
 מִפְּנִינִים וּמִפְּנֵי רֹב תַּעֲנוּגֵי הָעוֹלָם וּתְאוּמוֹת
 הַשִּׁקָּרִים הַמַּגְנִינִים בְּחִזְקוֹ קוֹל זְמַרִּים יִשְׁכַּח
 אֵת כָּל הָעֲנִין וְלֹא יַעֲלֶה עַל דַּעְתּוֹ לְחַשׁוֹב
 וּלְרַעַת לְמַה הוּא בָּא וְעַל מַה הוּא בָּא
 כֹּאן בְּעוֹלָם הַדְּמִיוֹן עַד אֲשֶׁר יִפְרָחוּ יְמֵיו
 הַקְּלוֹבִים לוֹ כְּחֹלֹם יַעֲיֵף וְלֹא יִקַּח כְּלוֹם
 מֵאֲוֵר הַמֶּלֶךְ וְאֵת הוּא מִסְחָק וּמִבְּקָשׁ אוֹיֵ
 לִי וְאוֹיֵ לְנַפְשִׁי הִנִּיחוּ לִי וְאֶתְקַן מַעֲשֵׂי וְאֶתְקַת
 לִי תוֹרָה וּמְלֹחַ אֲבָל לֹא יַעֲשֶׂה אֵל שׁוֹעֲמוֹ
 וַיֵּאמְרוּ לוֹ עֲרוֹם יֵאֵת מִבְּטָן אֲמָךְ וְעֲרוֹם
 חֲסוֹב אֵל הָאֵדָמָה וְהוּא שֶׁאֵמַר הַתַּנָּח יִפֶּה
 שָׂעָה אַחַת וְכו' וְלִכְּן מִזְהִירִים וּמִזְכִּירִים
 אֵת הָאֵדָם סָמִיד לַעֲשׂוֹת אֵת הַשְּׂבִת כֹּאשֶׁר
 בָּאֵרְנוּ. לְדוֹרוֹתָם הַשְּׂבִת שֶׁל עוֹה"צ הוּא
 תַּעֲנוּג נִלְחִי לְדוֹרֵי דוֹרוֹת אֲבָל הָעוֹלָם הַזֶּה
 הוּא כְּמַעֲשֵׂי רַגַע וְאֵינֵנוּ. בְּרִית עוֹלָם
 הוּא

אתה קדשת את יום השביעי לשמך. תכלית מעשה שמים
וארץ. וברכתו מכל הימים. וקדשתו מכל הזמנים. וכן
פתוב בתורתך:

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום
השביעי מלאכתו אשר עשה: וישבות ביום

דברי שלום

על זמן עמידת העולם הזה שחל אלפי
שני, שני אלפים תהו בלא תורה כנגד זה
יש שני אלפין בפסוק, והארץ היתה תהו
ובהו שני אלפים תורה כנגד זה יש שני
אלפין בפסוק למען תהיה תורת ד' בפך
שני אלפים ימות המשיח כנגד זה יש שני
אלפין בפסוק עד כי יבא שילה. ויש
אומרים לכך הוסיף ה"א בששי לפי שהעולם
נברא בה"א ואחר גמר המלאכה הנית
הקב"ה כלי מלאכתו אלל יום הששי ולא
רצה שתהיה אללו בשבת כדי שילמדו מכאן
שכל אומן יניח כלי אומנתו בששי:

ויברך השמים הגה הראשונים בפירושם
על התורה אמרו שבשבת הימים
שברא הקב"ה את העולם עוד לא היה
בכח שום נברא להוליד מינו כזהו לא
הלומח ולא הצעל חי ולא המדבר כי לא
נתן להם הקב"ה כח רק שיחיימו בעלמם
ולא להוליד כמוהם. וזיוס השביעי נתן
בהם כח הטבע שהלומח יוליד עוד למחים
כמהו הצעל חי תוליד עוד בעלי חיים
כמהו המדבר תוליד מדברים כמהו.
(תיבת ויכלו או ויכל הוא לשון תכלית
הדבר) וזהו ויכלו השמים וכל הגמלא
בהם השמש והירח הכוכבים והמזלות
הגלגלים ועולם המלאכים. הארץ וכל
צבאם היינו הדומם והלומח החי והמדבר
קנו תכליתם הראשון שיחיימו בלחך
המה בעלמם עד זמן המונבל להם אלל
להוליד כל דבר מינו כמהו לא היה
בכחם. ויכל אלהים ביום השביעי
מלאכתו אשר עשה. יאמר שזיוס השבת
נתן המשפיע הראשון ית"ש למעשיו
התכלית

הוא ברית כרותה שכל מי שישמר את
השבת בעולם הזה בעת יהיה לו שבת של
עולם הבא ביני ובין בני ישראל השנת
האמיתי של עוה"ב הוא רק לבני ישראל
שהסוד של שבת של עוה"ב הוא ניהן וגמסר
רק לחכמים ולנביאים של ישראל. אות
היא לעולם בי ששת וגו'. רל"ל למה
ברא הקב"ה את העולם דוקא בשבת
ימים אולם כאשר בארנו בתיבת יום הששי
לרמז כי שיחל אלפי שני הוה עלמא שני
אלפים תהו שני אלפים תורה שני אלפים
ימות המשיח. וזהו אות כי לעת ערב של
אלף הששי יה' תחיות המתים ואז תהיה
אור גדול ללדיקים אשר עין לא ראתה
וזו השבת הלפונה ובזכות השבת נחיה
ונזכה לאור גדול במהרה בימינו אמן:

יום הששי ופ' בכלי יקר כי לזה הוסיף
ה"א בששי לומר שחנאי התנה
הקב"ה עם מעשי בראשית על מנת שיקבלו
יש"חל ה' חומשי תורה ואם לאו יחזור
העולם לתהו ובהו וקידם מתן התורה היה
גם כן בעולם לדיקים עוסקים בתורה
כאדם, נח, שם, ועבר, והאבות, ועוד כהנה
והיה עמהם השם הגדול העולה למספר
כ"ו ועל כן עמד העולם כ"ו דורות אף
בלא תורה בכלל ההמון אלל לאחר כ"ו
דורות שנשלם מספר השם לא היה כח
ביחידי הדור להעמיד העולמות כי אם על
ידי קבלת התורה של כל ישראל לפיכך
העוסק בתורה משים שלום בפמליא של
מעלה ומטה כי על ידם עומדים שמים
וארץ. ומפני מה נברא העולם בששה
ימים דוקא אמרו המפרשים שהוא רמז

אמ"ח 1234567

השביעי מכל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים
את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו
אשר ברא אלהים לעשות :

ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי כלם ישבעו
ויתענגו ממנו. ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת
זכר למעשה בראשית :

מח"מ 1234567

דברי שלום

התכלית האחרון שזכורנו נבראו והיינו
שיפעלו מעלמם להוליד דומיהם להחמיר
מינס בלחץ. וישבות ביום השביעי מכל
מלאכתו אשר עשה יאמר כאשר החילה
ההויה הטבעית להוליד מעלמם את דומיהם
גפסקה ההויה האלהית שלא פעל עוד
ית"ש דבר מהפעולה הנפלאה שפעל בשבת
הימים יש מאין. וזכור שציוס השביעי
נתחברו שהי מעלות יחד אחת שהתחילו
לפעול ההויה הטבעית כפי טבעם
ולירוהיהם כמו שזכרנו אלל, ויכל אלהים
ציוס השביעי. שגית שגמרה וגשלמה
בסוף השעי המלאכה האלהית יש מאין.
ולכן כנגד שיתחילו לפעול ההויה הטבעית
אמר ויברך אלהים את יום השביעי הקב"ה
נתן ברכה למעשי ידיו שמהיום והלאה
יפזלו הנבראים פעולותיהם בעלמם כפי
הטבע המסודר והמוגבל בהם להוליד כל
דבר ודבר די והותר למען שלא יחסר
בעולמו כלום. וכנגד שגפסקה ההויה
האלהית לברא יש מאין אמר ויקדש אתו
כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא
אלהים מפני שציוס השביעי שבת מכל
מלאכתו אשר ברא בשבת הימים יש מאין
לזה עשה אותו ליום קדוש ומנוח ומשתה
ושמחה וכמו האדם כאשר יגמר מלאכה
יקרה דהיינו סיום הש"ס או סיום הספר
תורה עושה אחר כך ליום משתה ושמחה
וקדוש וכן עשה הקב"ה. לעשות הוא
טעם על "ויברך" ר"ל נתן כח בהשרשים
שברא לביטול כמותם נמלא הציבת כי
בו שבת הוא טעם על ויקדש והציבה
לעשות הוא טעם על ויברך. רוב הדברים
האלו לקחתי מהמחקר האלקי השר דון
יחזק אברבנאל ז"ל ובאור החיים
איהא וזה לשונו העולם היה חסר הקיום
עד שברא השבת ונתן כח הקיום להעולם
מפני שציוס השבת ברא ד' נפש העולם.
וזהו סוד ובוים השביעי שבת וינפש
הוא שציוס השבת נשפע שפע החיוני
בכל הנבראים וקודם שבת לא היה עוד
נפש לכל הנבראים ואם תשאל האיד היה
העולם עומד ששה ימים הראשונים בלא
נפש על זה אשיב לך אשר הקב"ה גילה
הדבר כמה שנאמר בעשרת הדברות כי
ששת ימים עשה וגו' והוא שנשעת הנריאה
לא ברא ד' כח בעולם לעמוד רק ששת
ימים לטעם הנודע לו וגם ידוע ליודעי
אמת ונתחכם ד' וברא את יום השבת
שהוא חוזר ומשפיע נפש לעולם שיעור
המקיים עוד ששה ימים וכן לעולם ואם
לא יום השבת היה העולם נחרב לתו
וזכו בגמר ששת הימים והיה לריך עוד
לברא אותו פעם אחר פעם יש מאין
ובחלשות השבת העולם עומד. וזהו כי
בו ר"ל על ידי השבת שבת מכל
מלאכתו שלא יולך לברא את העולם
עיד הפעם וזהו שאמרו כל המקדש את
השבת ואומר ויבלו כאלו נעשה שותף
להקב"ה בזמנה בראשית וקשה להבין מי
שמע כזאת להיות שותף עם הקב"ה ולפי
מה שפירשתי אמת יהנה חכם בטעם
לדק כי להיות שהשבת הוא המקיים העולם
כל ששת ימים ואחר עבור ששת ימים יבא
שבת אחרת ויחיהו ויקיימהו עוד ששת
ימים אחרים נמלא כל המקדש את השבת
בחלשותו